

**әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық Университеті
Экономика және бизнес жоғары мектебі
"Менеджмент" кафедрасы**

**ҚОРЫТЫНДЫ ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ ЖӘНЕ
ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛАР**

**" Мемлекеттік және жергілікті басқару жүйесінің негіздері"
пәні бойынша**

**6B04101-"Мемлекеттік және жергілікті басқару" білім беру
бағдарламасы**

Алматы 2023 ж.

Құрастырушы: э.ғ.д.Абралиев О.А. "Менеджмент"
кафедрасының профессоры

"Мемлекеттік және жергілікті басқару жүйесінің негіздері" пәні
бойынша қорытынды емтихан жүргізу бағдарламасы және әдістемелік
ұсыныстары кафедра мәжілісінде қаралып, ұсынылды

" 26 " 09 2023 ж., хаттама №3

Кіріспе

"Мемлекеттік және жергілікті басқару жүйесінің негіздері" пәні білім беру бағдарламасының оқу жоспары бойынша міндетті пәндерге жатады.

Пәннің мақсаты: студенттерге мемлекеттік және жергілікті басқару жүйесінің негіздерінің мәселелері бойынша теориялық білімді, практикалық дағдыларды жүйелі қалыптастыру.

"Мемлекеттік және жергілікті басқару жүйесінің негіздері" пәні 6В04101 - "Мемлекеттік және жергілікті басқару" мамандығы 2 курс студенттері 04.09.2023-16.12.2023 аралығында оқытылады. Жинақтаған теориялық және практикалық білімдерінің қорытындысы **емтихан жазбаша дәстүрлі – өткізіледі**

Билеттің барлық сұрақтарына жауап беруге ұсынылған уақыт -2 сағат
Емтихан алдын-ала бекітілген емтихан кестесі бойынша өткізіледі.

Емтиханды тапсыру кезінде студенттер білуі тиіс:

- Қазақстан мен шет елдердегі мемлекеттік және жергілікті басқару органдарының құрылымы мен жүзеге асырылу механизмін білуі;
- мемлекеттік және жергілікті басқару органдары жұмыс істейтін саяси, экономикалық, әлеуметтік ортаны талдауын;
- Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік және жергілікті басқару органдары қызметінің сипатындағы жүйелік сипаттарды анықтауды;
- мемлекеттік және жергілікті билік органдарының қызметін жетілдірудің тәжірибелік міндеттерін шешу кезінде мемлекеттік басқарудың жинақталған отандық және шетелдік тәжірибесін пайдалануды;
- мемлекеттік және жергілікті билік органдары қызметінің ішкі және сыртқы факторларына, олардың тиімділік өлшемдеріне талдау жүргізуін;
- мемлекеттік және жергілікті басқару теориясы мен практикасы саласында жүйелі көзқарас пен түсініктерді айқындауды.

Емтихан сұрақтары қарастырылатын тақырыптар:

- 1 Тақырып. Мемлекеттік және жергілікті басқару жүйесінің ғылыми негіздері
2. Тақырып. Шет елдердегі мемлекеттік және жергілікті басқару органдарының құрылымы және жүзеге асыру механизмдері
3. Тақырып. Мемлекеттік және жергілікті басқару органдары жұмыс істейтін саяси, экономикалық-әлеуметтік ортаны талдау
4. Тақырып. Мемлекеттік және жергілікті басқарудың ұйымдастырушылық функционалдық құрылымы және құқықтық негіздері
5. Тақырып. ҚР мемлекеттік және жергілікті басқару жүйесінің қағидалары
6. Тақырып. Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік және жергілікті басқару органдары қызметінің жүйелік сипаты

7. Тақырып. ҚР мемлекеттік және жергілікті басқаруды ақпараттық қамтамасыз жасау
8. Тақырып. ҚР мемлекеттік және жергілікті басқаруда органдарында отандық және шетелдік тәжірибені пайдалану
9. Тақырып. Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік және жергілікті басқарудағы кадр әлеуеті
10. Тақырып. ҚР мемлекеттік және жергілікті басқару жүйесінің стилін жетілдіру
11. Тақырып. Қазақстан Республикасы мемлекеттік және жергілікті билік органдары қызметінің ішкі және сыртқы факторлары
12. Тақырып. Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік және жергілікті басқару жүйесінің өлшемдерін талдау
13. Тақырып. Мемлекеттік және жергілікті басқару жүйесінің тиімділік қызметінің әлеуметтік-экономикалық тиімділігі
14. Тақырып. Қазақстан Республикасында мемлекеттік және жергілікті басқару жүйесінің цифрландыру
15. Тақырып. ҚР мемлекеттік және жергілікті басқару жүйесін дамытуды жетілдіру

"Мемлекеттік және жергілікті басқару жүйесінің негіздері" пәні бойынша емтиханның бағдарламалық сұрақтары:

1. Жергілікті билік органдары жұмысының негіздері
2. ҚР басқару жүйесінің кезеңдері
3. Шет елдердегі мемлекеттік басқару
4. ЕО елдеріндегі мемлекеттік басқару
5. Қоғамдық өзін-өзі басқару органдарының қызметі
6. Жергілікті басқарудың ұйымдастырушылық функционалдық құрылымы және құқықтық негіздері
7. ҚР мемлекеттік басқарудың заңнамалық негіздері
8. Мемлекеттік басқару жүйесінің стилі
9. Мемлекеттік кадрлық технологиялардың әдістері
10. Мемлекеттік және жергілікті басқару жүйесінің ғылыми негіздері
11. Шет елдердегі мемлекеттік және жергілікті басқару органдарының құрылымы
12. Жергілікті басқару органдарын жетілдіру механизмдері
13. Жергілікті басқару органдары жұмыс істейтін экономикалық орта
14. Жергілікті басқару органдары қызметінің жүйелік сипаты
15. Жергілікті басқарудың функционалдық құрылымының негіздері
16. Мемлекеттік органдары жұмыс істейтін экономикалық-әлеуметтік орта
17. Мемлекеттік және жергілікті басқарудың ұйымдастырушылық функционалдық құрылымы және құқықтық негіздері
18. ҚР мемлекеттік және жергілікті басқару жүйесінің қағидалары
19. Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік органдары қызметінің

жүйелік сипаты

20. ҚР мемлекеттік басқаруды ақпараттық қамтамасыз жасау
21. ҚР мемлекеттік басқаруда органдарында шетелдік тәжірибені пайдалану
22. Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік басқарудағы кадр әлеуеті
23. ҚР мемлекеттік және жергілікті басқару жүйесінің стилін жетілдіру
24. Қазақстан Республикасы мемлекеттік органдары қызметінің ішкі және сыртқы факторлары
25. Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік және жергілікті басқару жүйесінің өлшемдерін талдау
26. Мемлекеттік басқару жүйесінің тиімділік қызметінің әлеуметтік-экономикалық тиімділігі
27. Қазақстан Республикасында мемлекеттік басқару жүйесінің цифрландыру
28. ҚР мемлекеттік және жергілікті басқару жүйесін дамытуды жетілдіру
29. Жергілікті басқару жүйесінің өлшемдерін талдау
30. Жергілікті билік органдары қызметінің ішкі және сыртқы факторлары
31. Жергілікті басқаруды ақпараттық қамтамасыз жасау
32. Жергілікті басқарудағы кадр әлеуеті
33. Жергілікті басқарудың заңнамалық негіздері
34. Жергілікті басқаруда органдарында отандық және шетелдік тәжірибені пайдалану
35. Жергілікті басқару жүйесін цифрландыру
36. Жергілікті басқару жүйесінің тиімділік қызметінің әлеуметтік-экономикалық тиімділігі
37. Мемлекеттік басқарудағы кадрлық технологиялар
38. Жергілікті басқарудағы кадрлық технологиялар
39. Мемлекеттік қызметшіні мотивациялау
40. Мемлекеттік қызметшілердің біліктілігін жетілдіру

Студентке емтиханға дайындық барысында ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

1. Қасым-Жомарт Тоқаев "Әділетті Қазақстанның экономикалық бағдары". - Астана, 1 қыркүйек 2023 ж.
2. Қазақстан Республикасының Конституциясы-Астана: Елорда, 2008-56 б.
3. Мемлекеттік қызмет туралы Заңы//Қазақстан Республикасы Президентінің 2015 жылғы 23 қарашадағы №416 -V ҚРЗ
4. Қазақстан Республикасында мемлекеттік басқаруды дамытудың 2030 жылға дейінгі тұжырымдамасы//ҚР Президентінің 2021 жылғы 26 ақпандағы №522 Жарлығы

5. Қазақстан Республикасының жергілікті өзін-өзі басқаруды дамытудың 2025 жылға дейінгі тұжырымдамасы//ҚР Президентінің 2021 жылғы 18 тамыздағы №639 Жарлығы
6. Аширбекова Л.Ж. Пандемия жағдайында әлеуметтік саланы мемлекеттік реттеуді зерттеу-Алматы: Қазақ университеті, 2023-102 б.
7. Бабынина Л.С., Литвинюк А.А., Иванова-Швец Л.Н. Современные технологии управления персоналом-М.: Инфра-М, 2023-220 с.
8. Байнова, М. С. Система государственного и муниципального управления - Москва; Берлин: Директ-Медиа, 2020 -362 с.
9. Бондарь Н.С. Местное самоуправление -Москва: Юрайт, 2023 -386 с.
10. Бурлаков Л.Н. және басқалар. Мемлекеттік және жергілікті басқару- Алматы: CyberSmith, 2019.-324 б.
11. Васильев В.П., Деханова Н.Г., Холоденко Ю.А. Государственное и муниципальное управление-М.: Юрайт, 2023-314 с.
12. Говорова А.В., Золотина О.А., Миракян А.Г. и др.Сборник кейсов и практических заданий по управленческим дисциплинам-М.: МГУ имени М.В. Ломоносова, 2023-113 с.
13. Долгих Ф.И. Теория государства и права - М.: Синергия., 2023-464 с.
14. Емельянов А.С., Ефремов А.А., Калмыкова А.В. Цифровая трансформация и государственное управление – М.: Инфротропик, 2022-224 с.
15. Жатқанбаев Е.Б. Государственное регулирование экономики: курс лекций. – Алматы: Қазақ университеті, 2021 – 206 с.
16. Камолов, С. Г. Цифровое государственное управление: учебник для вузов - Москва: Юрайт, 2021- 336 с.
17. Кудрявцева О.В. Устойчивое развитие территорий- МГУ имени М.В. Ломоносова, 2021-492 с.
18. Купряшин Г.Л. Основы государственного и муниципального управления- М.: Юрайт, 2023-582 с.
19. Ларичева Е.Н. - Местное самоуправление в единой системе публичной власти-- М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2020-343 с.
20. Липски С.А. Основы государственного и муниципального управления-М.: Кнорус, 2022-248 с.
21. Маркварт Э., Петухов Р.В., Иванова К. А. Институциональные основы местного самоуправления- М.: Проспект, 2019-344 с.
22. Мясникович М.В., Попков А.А. Теория и практика местного управления и самоуправления. Состояние, проблемы и предложения-М.:ЛитРес, 2021-160 с.
23. Попова Е.П., Минченко О.С., Ларионов А.В. и др. Государственное управление: теория, функции, механизмы-М.: НИУ ВШЭ, 2022-220 с.
24. Посткеңістік 15 елдегі мемлекеттік басқарудың эволюциясы: трансформацияның түрлілігі//<https://link.springer.com/book/10.1007/978-981->

16-2462-9?sap-outbound-

id=035DBE58D8EF66DDDBF9CD7F923E30EDF10226A3

25. Прокофьева С.Е., Панина О.В., Еремина С.Г. и др. Государственное и муниципальное управление-М.: Юрайт, 2023-608 с.

26. Россинский Б.В. Проблемы государственного управления с позиций теории систем-М.: НОРМА; 2023-264 с.

27. Сардарян, Г.Т. Государственное управление в современном мире. Учебник для студентов бакалавриата и магистратуры. Москва: МГИМОУниверситет, 2020 - 169 с.

28. Сморгунев Л.В. Государственная политика и управление в 2 ч. Часть 1. Концепции и проблемы - Юрайт, 2023 -395 с

29. Соколова А.И. Актуальные проблемы цифровизации местного самоуправления-Оренбург, 2020-59 с.

Солодилов А.В. Основы государственного и муниципального управления-М.: Юстиция, 2023-371 с.

30. Станислав Липски: Основы государственного и муниципального управления-М.: КноРус, 2021-248 с.

31. Тұрғынбаева А.Н. Ұйымдағы өзгерістерді басқару- Алматы: Қазақ университеті, 2023-186 б.

32. Угурчиев О.Б., Угурчиева Р.У. Основы государственного и муниципального управления- М.: РИОР, 2022-378 с.

33. Чихладзе А.А., Юдина, Ю. В. Государственное и муниципальное управление - Москва: Юрайт, 2023. - 453 с.

Қосымша әдебиеттер:

- 1.Мырзагелді Кемел Мемлекеттік және жергідікті басқару-Астана, 2017-150 б.
2. Қазақстан Республикасының 2025 жылғы дейінгі Стратегиялық даму жоспары//ҚР Президентінің 2021 жылғы 26 ақпандағы №531 Жарлығы
3. Қазақстан Республикасында мемлекеттік басқару жүйесін одан әрі жетілдіру туралы//ҚР Президентінің 2021 жылғы 27ақпандағы №527 Жарлығы
4. Мемлекеттік саяси және әкімшілік қызметшілер лауазымдарның тізілімін бекіту туралы// ҚР Президентінің 2021 жылғы 20 сәуірдегі №560 Жарлығы
4. 5. Президенттік жастар кадр резерві туралы//ҚР Президентінің 2021 жылғы 18 мамырдағы №580 Жарлығы
6. ҚР қалалық және ауылдық билік деңгейлерінің дербестігі мен жауапкершілігін кеңейту мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы// ҚР Президентінің 2021 жылғы 30 маусымдағы №60-VІІҚРЗ
7. Оксфорд экономика сөздігі = A Dictionary of Economics (Oxford Quick Reference) : сөздік -Алматы : "Ұлттық аударма бюросы" ҚҚ, 2019 - 606 б.

8. Ник. HR-менеджментке кіріспе = An Introduction to Human Resource Management - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" ҚҚ, 2019. — 531 б.
9. М. Коннолли, Л. Хармс, Д. Мэйдмент Әлеуметтік жұмыс: контексті мен практикасы – Нұр-Сұлтан: "Ұлттық аударма бюросы ҚҚ, 2020 – 382 б.
10. Стивен П. Роббинс, Тимати А. Джадж
Ұйымдық мінез-құлық негіздері = Essentials of Organizational Behavior [М - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" ҚҚ, 2019 - 487 б.
11. Р. У. Гриффин Менеджмент = Management - Астана: "Ұлттық аударма бюросы" ҚҚ, 2018 - 766 б.
12. Д.Гэмбл, М.Питереф, В.Томпсон Стратегиялық менеджмент негіздері: бәсекелік артықшылыққа ұмытылу = Essentials of Strategic Management the Quest for Competitive Advantage -Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" ҚҚ, 2019 - 534 б.
13. Шиллинг, Мелисса А.Технологиялық инновациялардағы стратегиялық менеджмент = Strategic Management Technological Innovation - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" ҚҚ, 2019 - 378 б.
14. О'Лири, Зина. Зерттеу жобасын жүргізу: негізгі нұсқаулық : монография - Алматы: "Ұлттық аударма бюросы" ҚҚ, 2020 - 470 б.
15. Шваб, Клаус.Төртінші индустриялық революция = The Fourth Industrial Revolution : [монография] - Астана: "Ұлттық аударма бюросы" ҚҚ, 2018- 198 б.

Интернет-ресурстар

1. <http://www.iprbookshop.ru/100396.html>.— ЭБС «IPRbooks
2. URL: <https://urait.ru/bcode/519311>
3. URL: <https://urait.ru/bcode/509711>

ЕМТИХАНДЫ ӨТКІЗУ ТӘРТІБІ

Қорытынды емтихан студенттердің білімін бағалау рубрикаттарға сәйкес келесі критерийлер бойынша жүзеге асырылады:

1. Курс тұжырымдамасын біліу және түсіну
2. Таңдалған әдістеме мен тәсілдерді нақты қолданбалы тапсырмаларға қолдану
3. Таңдалған әдістеменің ұсынылған практикалық тапсырмаға қолданылуын бағалау және талдау, нәтижені негіздеу

Студенттердің қорытынды емтихандағы жауабы 100 балдық шкала бойынша бағаланады. Бірінші сұрақ-20 балл, екінші сұрақ-35 балл, үшінші сұрақ-45 балл.

Критерий	ДЕСКРИПТОРЛАР				
	Өте жақсы	Жақсы	Қанағаттанарлық	Қанағаттандырылғысыз	
	90–100 балл	70–89 балл	50–69 балл	25–49 балл	0–24 балл
1. Курстың теориясы мен тұжырымдамасын білу және түсіну	Жауап барлық үш сұрақтың толық ашылуын (алынған білім шегінде), әр тұжырым мен тұжырымның егжей-тегжейлі дәлелдерін қамтиды, логикалық және дәйекті түрде құрылады, аудиториялық сабақтардың дамыған тақырыптарының мысалдарымен расталады.	Жауап барлық аса толық емес қамтылуын, негізгі ережелердің қысқартылған дәлелдерін қамтиды, материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігін бұзуға мүмкіндік береді, ал теориялық сұрақтар иллюстрациялық материалмен расталмайды. Жауапта стилистикалық қателіктер, терминдердің дұрыс қолданылмауы мүмкін.	Жауап билетте ұсынылған сұрақтарды толық қамтымайды, негізгі ережелерді үстірт дәлелдейді, жауаптың баяндамасында композициялық диспропорцияларға, материалды ұсынудың логикасы мен дәйектілігінің бұзылуына жол береді, теориялық ережелерді аудиториялық сабақтардың әзірленген конспекттерінің Мысалдарымен көрсетпейді.	Қойылған сұрақтарды дұрыс жеткізбеу, қате дәлелдеу, нақты және сөйлеу қателіктері, дұрыс емес қорытынды жасау.	Пән бойынша негізгі ұғымдарын, заңдарын білмеу; Қорытынды бақылау жүргізу ережелерін бұзу.
2. Таңдалған әдістеме мен технологияны нақты қолданбалы тапсырмаларға қолдану	Оқу тапсырмасын толық орындау, қойылған сұраққа егжей-тегжейлі, дәлелді жауап беру, содан кейін жаратылыстанудың практикалық мәселелерін шешу.	Оқу тапсырмасын ішінара орындау, жаратылыстанудың практикалық міндеттерін толық шешпей қойылған сұраққа толық емес, дәлелді жауап беру; ғылыми тіл нормаларын сауатсыз пайдалану	Материал фрагментті түрде баяндалады, логикалық дәйектілікті бұза отырып, нақты және семантикалық дәлсіздіктерге жол беріледі, курстың теориялық білім үстірт қолданылады.	Есепті шешудің ұтымсыз әдісі немесе жеткілікті ойластырылмаған жауап жоспары; тапсырмаларды шеше алмау, тапсырмаларды жалпы түрде орындау; нормадан асатын қателіктер мен кемшіліктерді жіберу.	Есептерді шешу үшін білімді, алгоритмдерді қолдана алмау; қорытынды және жалпылау жасай алмау. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.

<p>3. Таңдалған әдістеменің ұсынылған практикалық тапсырмаға қолданылуын бағалау және талдау, нәтижені негіздеу</p>	<p>Ғылыми ережелер мен қолданылған әдістеменің технологияның дәйекті, қисынды және дұрыс негіздемесі, сауаттылық, әдеби тілдің нормаларын сақтау, жалпы дұрыс тұжырымдарға әсер етпейтін материалды ұсынуда 1-2 дәлсіздіктер байқалады, негіздеу нәтижелерін графикалық деректер арқылы визуализациялау.</p>	<p>Тұжырымдамалық материалды пайдалануда 3-4 дәлсіздіктер, жалпылау мен тұжырымдардағы кішігірім қателіктер байқалады, бұл тапсырманың жақсы жалпы деңгейіне әсер етпейді.</p>	<p>Негізделген ғылыми ережелердің қолданылуы туралы тұжырымдар нақты емес және нәтижесіз, стилистикалық және грамматикалық қателіктер байқалады, сондай-ақ тәжірибелік нәтижелерін өндеуде дәлсіздіктер бар.</p>	<p>Тапсырма өрескел қателіктермен орындалды, сұрақтарға жауаптар толық емес, тұжырымдамалық материалдар мен дәлелдер нашар пайдаланылды.</p>	<p>Тапсырма орындалмады, қойылған сұрақтарға жауаптар жоқ, талдау материалдары мен құралдары пайдаланылмады. Қорытынды бақылау жүргізу қағидаларын бұзу.</p>
--	--	--	--	--	--

